

POSTANOWIENIE

29 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

Prezes SN Joanna Misztal-Konecka

na posiedzeniu niejawnym 29 stycznia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa H. w W.
przeciwko A.B.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej A.B.
od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku
z 5 października 2023 r., VII Ga 242/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

k.w.

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 5 października 2023 r. Sąd Okręgowy w Białymstoku oddalił apelację pozwanego A.B. od wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku z 5 kwietnia 2022 r. w sprawie z powództwa H. w W. o zapłatę oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

2. Od wyroku Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiódł pozwany, wskazując na naruszenie art. 509 w zw. z art. 155 w zw. z art. 89 i art. 535 k.c., art. 58 § 1 k.c. i art. 6 k.c.; art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (dalej: „pr.bank.”) w zw. z art. 58 § 1, 2 i 3 k.c. oraz art. 353¹ k.c.; art. 69, art. 75 ust. 1 i 2, art. 75c ust. 1 i 2 i art. 78a pr.bank. w zw. z art. 6 k.c.

3. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Wskazał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie i konieczność wyjaśnienia czy na gruncie art. 6 k.c. można przyjąć za wystarczające dla wykazania nabycia roszczenia w drodze umowy cesji wierzytelności przedłożenie umowy cesji z zakrytą informacją o cenie nabycia oraz potwierdzenia przelewu z zamazaną kwotą przelewu w sytuacji, gdy na podstawie tak przygotowanych dokumentów nie sposób ustalić wysokości ceny nabycia wierzytelności oraz czy została ona uiszczona w pełnym wymiarze, a ustalenie tego faktu ma istotne znaczenie dla sprawy w sytuacji, gdy nabycie wierzytelności uzależnione jest od uiszczenia ceny nabycia wierzytelności w pełnym wymiarze.

W sprawie istnieje również potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości tj. art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 69 ust. 1 pr.bank. w zw. z art. 58 § 1, 2 i 3 k.c. oraz art. 353¹ k.c.

W ocenie skarżącego skarga kasacyjna jest też oczywiście zasadna, z uwagi na naruszenie prawa materialnego i brak skontrolowania z urzędu skuteczności wypowiedzenia skierowanego przez poprzednika prawnego powoda do pozwanego, w sytuacji gdy postanowienia umowy kredytu były nieważne w zakresie w jakim ustalały zmienne oprocentowanie oparte na zmianach wskaźnika WIBOR.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony

wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

5. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

6. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie zostać przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia SN: z 15

października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Skarżący nie sprostął powyższym wymaganiom. Sformułowane w skardze kasacyjnej zagadnienie prawne nie ma charakteru uniwersalnego, a argumenty wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zmierzają w istocie do poddania kontroli Sądu Najwyższego stanowiska zajętego przez Sąd Okręgowy w konkretnej sprawie i jako takie nie stwarzają podstaw do przyjęcia, że w sprawie zachodzi przesłanka określona w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Sąd Okręgowy dokonał analizy umowy cesji zawartej przez stronę powodową z jej poprzednikiem i uznał, że nieujawnienie pełnych danych dotyczących ceny czy danych innych – niż pozwany – dłużników nie świadczy o nieistnieniu samej umowy. Jednocześnie nie budziło wątpliwości Sądu drugiej instancji to, że umowa zawiera wszelkie elementy umożliwiające identyfikację nabytej przez powoda wierzytelności wynikającej z umowy kredytu zawartej między skarżącym a jego poprzednikiem prawnym. Skarżący kwestionuje tę ocenę i podważa moc dowodową dokumentów przedłożonych w sprawie z uwagi na ich częściową anonimizację.

Ze sposobu ujęcia zagadnienia prawnego wynika, że skarżący – nieprawidłowo – postrzega opisywany problem jako kwestię dowodową i zgłasza pod adresem stanowiska Sądu Okręgowego zastrzeżenie, że ustalenie nabycia wierzytelności nie powinno opierać się o umowę przelewu wierzytelności, co do której nie został wykazany fakt uiszczenia ceny nabycia wierzytelności przez nabywcę wierzytelności. Istotne jest zatem, że ani Sąd Rejonowy, ani Sąd Okręgowy w ogóle nie poczyniły ustalenia jakoby skuteczność spornej umowy cesji była uzależniona od spełnienia warunku uiszczenia ceny przez nabywcę wierzytelności. Tymczasem w postępowaniu ze skargi kasacyjnej ocena dowodów nie może być kwestionowana (art. 398³ § 3 k.p.c.). Badanie skuteczności nabycia wierzytelności jest kwestią prawną, a nie faktyczną (choć osnową dla oceny jurydycznej pozostają określone ustalenia faktyczne, którymi Sąd Najwyższy jest związany, art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Oznacza to także, że Sąd Najwyższy nie jest

władny dokonywać dalszych (uzupełniających) ustaleń faktycznych. Stąd też sformułowane zagadnienie uchyla się spod oceny Sądu Najwyższego.

Sprawa to, że nie można uznać, iż skarżący skutecznie wykazał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne.

7. Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, i z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Skarga kasacyjna nie zawiera argumentów świadczących o tym, że w sprawie występuje przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Skarżący ograniczył się do ogólnego podania, że stosowanie wskaźnika WIBOR w umowach kredytowych jest kwestionowane - z powodu braku obiektywności tego wskaźnika. Nie przedstawił jednak faktycznych wątpliwości interpretacyjnych, świadczących o potrzebie dokonania wykładni wskazanych w skardze przepisów. Skarga nie zawiera powołania się na przykłady rozbieżnych orzeczeń ani przedstawienia sprzecznych wypowiedzi piśmiennictwa. Uszło również uwagi skarżącego, że część przytoczonych w skardze okoliczności dotyczy kwestii kredytów udzielanych konsumentom, podczas gdy pozwany nie posiada takiego statusu. Nie czyni również zadość wymogowi dostatecznego wykazania, że w sprawie występuje przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. poprzestanie na

stwierdzeniu, że postanowienia umowy kredytu ze zmiennym oprocentowaniem opartym na wskaźniku WIBOR należałoby badać pod kątem zgodności umowy z ustawą, zasadami współżycia społecznego oraz ewentualnego naruszenia zasady swobody umów. W konsekwencji, analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wraz z uzasadnieniem pozwala na przyjęcie, że skarżącemu nie chodzi o wykazanie przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., a jedynie o poddanie zaskarżonego orzeczenia kontroli kasacyjnej.

8. Odnosząc się wreszcie do powołanej przez skarżącego oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, wskazać trzeba, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, jako przesłanki przyjęcia jej do rozpoznania, wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzenia wyводу zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawnej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia SN z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12).

Skarżący nie wykazał, aby w sprawie zachodziła tak rozumiana oczywista zasadność skargi kasacyjnej. Podał, iż zachodzi konieczność zweryfikowania zasadności wypowiedzenia umowy kredytu. Wywodził, że odsetki umowne, oparte na wskaźniku WIBOR, należało uznać za nieważne. Pominięcie odsetek umownych – zdaniem skarżącego – skutkuje tym, że skarżący nie miał obowiązku płacenia rat w wysokości wynikającej z umowy i nie miał zadłużenia jakie wskazywał powód w pismach kierowanych do pozwanego. Wypowiedzenie umowy kredytu należało

zatem uznać za bezzasadne. Skarżący podał również, że powód nie udowodnił skuteczności wypowiedzenia.

Okoliczności podane w skardze niewątpliwie zatem koncertują się na własnej ocenie rozstrzygnięcia i zakwestionowaniu ustalonego w sprawie stanu faktycznego, a nie na wykazaniu, że w sprawie doszło do kwalifikowanego naruszenia konkretnie wskazanych przepisów prawa i że naruszenie takie prowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Ponadto nie jest dopuszczalne stwierdzenie oczywistej zasadności skargi w przypadku, gdy skarżący tę samą okoliczność (oparcie odsetek umownych na wskaźniku WIBOR) łączy zarówno z przesłanką z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., jak i z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

9. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

10. Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 *a contrario* k.p.c.).

k.w.

[t.n]